

21. BÖLGESEL KALKINMA VE YAPISAL ARAÇLARIN KOORDİNASYONU

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında sosyo-ekonomik farklılıklar olduğu gibi, ülkelerin bölgeleri arasında da önemli farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıklar çoğulcu yapıyı desteklemeleri bakımından yararlı olmakla birlikte, bölgelerin "refah düzeyleri" açısından eşitsizliklere yol açtıkları takdirde AB içindeki uyumu tehdit etmektedir. Bölgesel Politika bu farklılıkları giderme amacıyla oluşturulmuştur. Dezavantajlı bölgelere istihdam ve ekonomik kalkınma için yardım eden AB Yapısal Fonları, aynı zamanda AB vatandaşları arasındaki dayanışmanın sağlanması için de başlıca araç olarak görülmektedir. Avrupa Birliği, Bölgesel Politika kapsamında üç ana hedef belirlemiştir: Kalkınmakta geri kalmış olan bölgelerdeki yapısal uyumu ve gelişmeyi teşvik etmek; Ekonomik ve sosyal dönüşüm içerisinde olan bölgelerin desteklenerek yapısal güçlüklerin giderilmesi; Öğrenim, eğitim ve istihdam politikaları ile sistemlerinin modernizasyonu ve uyumlaştırılmasını desteklemek.

AB Bölgesel Politikası'nın bu hedeflere ulaşmak için kullandığı mali araçları ise dört yapısal fondan oluşmaktadır: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF); Avrupa Sosyal Fonu (ESF); Balıkçılık Yönlendirme Mali Aracı (FIFG); Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (EAGGF). Söz konusu dört fonun yanı sıra, Uyum Fonu ile çevre ve ulaşım alanlarında altyapı projelerinin finansmanı sağlanmaktadır. AB bölgesel destek programları da yürütmektedir. Programların takibi ve uygulanması ulusal ve bölgesel kurumların sorumluluğundadır. Bunların yanı sıra, Topluluk çapındaki sorunlara ortak çözümler bulmayı hedefleyen Topluluk girişimleri bulunmaktadır. 2000-2006 döneminde dört Topluluk girişimi uygulanmaktadır: Interreg III (sınır bölgelerine yönelik); Leader+ (kırsal alanlara yönelik); Equal (istihdamda ayrımcılıkla mücadeleyle yönelik); Urban II (kentsel alanlara yönelik). Bunların dışında, aday ülkelerin uyumunu sağlamak ve katılım hazırlıklarını hızlandırmak amacıyla katılım öncesi araçlar oluşturulabilmektedir.

Aday ülkelerin fonlardan yararlanmak için, katılımı birlikte;

- gerekli kurumsal yapılanmayı oluşturmaları, bakanlıklar arası etkili koordinasyonu sağlamaları ve sürece katılan tüm kurum ve kuruluşlarının görev ve sorumluluklarını tanımlamaları,
- uygun hukuki çerçeveye sahip olmaları, geçici bir NUTS sınıflandırması oluşturmaları,
- bir kalkınma planının yanı sıra, bütçe harcamalarına ilişkin uygun prosedürlerin oluşturulması ve ortaklık prensibinin uygulanmasını sağlamaları, özel izleme ve değerlendirme yükümlülüklerini yerine getirmeleri,
- harcamaların miktarı konusunda gerekli bilgiyi sağlamaları gerekmektedir.